Professori Tuula Linna

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Lausunto asiassa

HE 241/2021 vp eduskunnalle laiksi saatavien perinnästä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kiitän lakivaliokuntaa tilaisuudesta saada lausua otsikkoasiassa ja totean kunnioittaen seuraavaa.

Pidän tärkeänä sitä, että myös muilta kuin kuluttajia suojataan perinnässä liialliselta kulurasitukselta säätämällä perintäkuluille kattomäärät.

Esityksessä käytetään ilmaisun ”muu kuin kuluttajasaatava” lisäksi ilmaisua ”yrityssaatava”. Kummallakin ilmaisuilla tarkoitetaan esityksessä samaa. Myös ilmaisu ”yrityssaatava” kattaa kaikki muut saatavat kuin kuluttajasaatavat, toisin sanoen esimerkiksi asunto-osakeyhtiöiltä ja yhdistyksiltä perittävät saatavat, eikä vain yrityksiltä perittäviä saatavia. Termistö vaikuttaa jossakin määrin sekavalta. Herää kysymys, miksi on ollut tarpeen käyttää kahta erilaista ilmaisua samasta asiasta. Onko termi ”yrityssaatava” määritelty laissa? Voidaan kysyä, onko varmaa, että esimerkiksi aatteellinen yhdistys mieltää olevansa taho, jota koskee ilmaisu ”yrityssaatava”.

Suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintäkulut olisivat vain tiettyihin euromääriin saakka suoraan ulosottokelpoisia ilman erillistä täytäntöönpanoperustetta. Jos velkojalle on syntynyt nämä määrät ylittäviä perintäkuluja, tällä on mahdollisuus hakea näille kuluille tuomioistuimesta erillinen täytäntöönpanoperuste. Tältä osin kiinnitän huomiota siihen, että kun perintäkuluille haetaan ulosottoperustetta kanneteitse, aina asiaa ei voida käsitellä riidattomana summaarisena asiana, jossa oikeudenkäyntikulut on taulukoitu. Jos pannaan vireille laajan riita-asian kanne, voivat oikeudenkäyntikulut nousta huomattaviksi. Olisi syytä harkita sitä, tulisiko noudattaa oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:n mukaisia oikeudenkäyntikulumäärien kattoja.

Pidän perusteltuna trattaa koskevia määräaikoja. Erityisen tärkeää on, että tratalle säädetään ehdotettu ”vanhentumisaika” (tratan protestoinnin takaraja) eli 60 päivää lähettämisestä laskettuna.

On sinällään nykyaikaa kehittää sähköisiä menetelmiä myös perintäalalla ja sallia esimerkiksi verkkolaskutus, sähköinen postilaatikko, e-laskutus ja sähköposti. Kuluttajan ollessa kyseessä suostumus tällaisten sähköisten välineiden käyttöön tulee olla nimenomainen. Suostumusta ei tule sitoa kaupantekohetkeen niin, että tuotteen saadakseen kuluttajan tulisi antaa suostumus esim. verkkolaskutusperintään. Suostumuksen tulee olla nimenomainen eikä osa vakioehtoja, eikä myöskään ”rasti ruutuun” -menetelmällä annettu.

Yritysten osalta on hyvä muistaa, että yrityksiin kohdistuu suuri määrä erilaisia huijauslaskutusta. Sähköiset perintäkirjeet on helppoa toimittaa suurelle määrälle yrityksiä. Useissa ehdotetuissa pykälissä on säännös, jonka mukaan tulee varmistua siitä, että maksuvaatimus on tosiasiassa saavuttanut velallisen. Minusta ainoa varma tapa on vaatia velalliselta kuittaus vastaanottamisesta. Se, millä tavalla kuittaus annettaisiin, tulisi sopia siinä yhteydessä, kun annetaan suostumus sähköiseen perintään.

Erityisen tärkeää tällaisen kuittauksen vaatiminen on ennen kuin asia viedään käräjäoikeuteen (ehd. PerintäL 6 §). Sama erityinen varmistuksen tärkeys koskee trattaa (ehd. PerintäL 7.5 §).

Katson, ettei ehdotettu ilmaisu ”lähettäjän on riittävällä huolellisuudella varmistettava, että on tosiasiassa saavuttanut velallisen” riitä turvaamaan velallisen asemaa.

Muutamissa ehdotetuissa säännöksissä oikeutetaan perimään ”todelliset kustannukset”. Minusta olisi aiheellista harkita, eikö kuitenkin jokin absoluuttinen kattomäärä tulisi säätää, esimerkiksi 3 x maksimimäärä.

Toimenpidealoite TPA 44/2021 vp, jossa edellytetään, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kohtuullistaakseen yritysten velkojen perintälainsäädäntöä, tulee nähdäkseni huomioon otetuksi puheena olevan esityksen kautta.

Helsingissä 17.2.2021

Tuula Linna, prosessioikeuden professori

Helsingin yliopisto

tuula.linna@helsinki.fi

050 3119350